

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: **V. D. P.**
zastoupen advokátem JUDr. Jaroslavem Dospělem,
sídlem Moskevská 373/37, Praha,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra,**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-276/LE-BA07-HA15-2023
ze dne 18. 4. 2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Řízení před správním orgánem

1. Žalobce podal dne 15. 3. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Svou žádost odůvodnil tím, že má ve Vietnamu dluh. V ČR si chtěl žalobce vydělat na umoření dluhu. Bojí se, že věřitelé budou žalobcův dluh vymáhat.

2. Žalovaný mezinárodní ochranu žalobci neudělil. Konstatoval, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až v době, kdy mu reálně hrozilo vycestování z území ČR. Ke svému příjezdu do ČR žalobce uvedl, že z Vietnamu vycestoval za prací, aby splatil dluhy ve své vlasti. Jelikož o mezinárodní ochranu požádal poté, co mu reálně hrozilo vycestování z ČR, měl tak učinit ve snaze vyhnout se mu nebo jej alespoň pozdržet a zároveň ve snaze na území ČR i nadále setrvat a tím si zde legalizovat svůj další pobyt. Dále podle žalovaného opustil žalobce na základě osobního a svobodného rozhodnutí Vietnam z ekonomických důvodů. V ČR žalobce nikdy nedisponoval žádným pobytovým povolením. Žalobce žalovanému sdělil, že se obává vymáhání dluhů, které žalobce z části zapříčinil půjčkou od „černých“ společností. Z této obavy žalovanému nevyplynula neochota vietnamských státních orgánů pomoci žalobci v případě nezákonných praktik ze strany věřitelů. Žalobce se na vietnamskou státní moc s žádostí o pomoc však neobrátil. Z informace Ministerstva zahraničních věcí ČR č. j. 103347/2023-MZV/LPTP ze dne 28. 2. 2023 vyplynulo, že ve Vietnamu je lichva trestná, přičemž její oběti se mohou obrátit na vietnamskou policii. Žalobce se však na příslušné orgány domovské země s žádostí o pomoc neobrátil.

II. Řízení před soudem

3. Proti rozhodnutí žalovaného žalobce brojil žalobou. Namítl, že žádal o udělení mezinárodní ochrany především proto, že má důvodné obavy o svůj život a zdraví, jelikož v případě jeho návratu do vlasti bude nepochybně vystaven pronásledování ze strany svých věřitelů. Žalobce si v době pobytu ve své vlasti zapůjčil nemalý obnos peněžních prostředků od tzv. černých společností, jejichž činnost často zahrnuje lichvu a praktiky vymáhání pohledávek, jež jsou daleko za hranou zákona a zpravidla obnáší násilnou trestnou činnost. Žalobce je přesvědčen, že jeho věřitelé jakožto členové organizované zločinecké skupiny mají vazby na veřejnoprávní orgány a bezpečnostní sbory. Z tohoto důvodu je nanejvýš pravděpodobné, že v případě návratu žalobce do vlasti nebude ze strany vietnamských veřejnoprávních orgánů poskytnuta žalobci adekvátní ochrana před násilnými praktikami věřitelů, přičemž v důsledku této skutečnosti bude žalobce bezprostředně vystaven ohrožení na zdraví či dokonce životě. Na základě řečeného měl žalovaný zvážit udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, potažmo udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona. Neschopnost zajistit žalobci pomoc ze strany orgánů vietnamské státní moci pokládá žalobce za notorietu.
4. Žalovaný k žalobě uvedl, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu za účelem legalizace svého pobytu na území ČR, neboť zde chce zůstat a vydělávat na splacení dluhu a na finanční podporu své rodiny. Návrat do vlasti žalobce odmítá z ekonomických důvodů a rovněž kvůli obavám ze svých věřitelů. Žalovaný konstatoval, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až v době, kdy mu reálně hrozilo vycestování z území ČR. Ke svému příjezdu do ČR žalobce uvedl, že někdy v červenci 2021 vycestoval kvůli dluhům za prací do Srbska a odtud pak odjel do Rumunska. Pak pokračoval do Maďarska a na konci listopadu 2021 přicestoval do ČR. O mezinárodní ochranu požádal, protože chce zůstat v ČR a vydělávat zde. Podle žalovaného tak uvedené skutečnosti svědčí o tom, že žalobce se podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany jednoznačně snažil na území ČR i nadále setrvat a tím si zde legalizovat svůj další pobyt. Skutečnost, že si žalobce správním řízením ve věci udělení mezinárodní ochrany hodlá na českém území legalizovat svůj další pobyt, nezakládá podle žalovaného relevantní důvod udělení azylu.

III. Procesní úvahy soudu

5. Předchozí rozsudek č. j. 17 Az 11/2023-35 vyhlášený v této věci zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem č. j. 4 Azs 301/2023-19 ze dne 7. 11. 2023. K věci samé se nevyjádřil, krajskému soudu vytkl toliko to, že rozhodl o věci samé před tím, než marně uplynula lhůta k podání kasační stížnosti proti usnesení o neustanovení zástupce. Na tuto procesní situaci podle Nejvyššího správního soudu dopadají závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. Ars 3/2019-43 ze dne 25. 5. 2021. Závazný právní názor Nejvyšší správní soud explicitně neformuloval, z jeho argumentace lze ovšem dovodit, že s rozhodnutím ve věci samé musí krajský soud vyčkat do doby, než bude postaveno najisto, zda ob stojí předchozí procesní rozhodnutí o neustanovení zástupce.
6. Krajský soud nesdílí názor Nejvyššího správního soudu, že závěry usnesení č. j. Ars 3/2019-43 vyslovené k *rozhodnutí o neosvobození od soudního poplatku*, lze bez dalšího přenášet i na jiná procesní rozhodnutí, zejména rozhodnutí o *neustanovení zástupce*. Právní úprava a procesní důsledky těchto rozhodnutí se totiž podstatně odlišují a odlišuje se tedy i postup soudu po vydání těchto rozhodnutí. Zatímco po neosvobození od soudního poplatku typicky bezprostředně hrozí zastavení řízení pro jeho nezaplacení, v případě neustanovení zástupce může řízení podle okolností pokračovat – povinnost chránit procesní práva žalobce má totiž v řízení i samotný soud (§ 36 odst. 1 s. ř. s.).
7. V druhém případě tedy bezprostředně nehrozí zkrácení žalobce na tzv. „spravedlivém procesu“, což byl hlavní argument usnesení č. j. Ars 3/2019-43. Vedle toho nelze přehlédnout ani různé specifické situace ustanovování zástupců, které usnesení č. j. Ars 3/2019-43 neřešilo a ani řešit nemohlo, protože předmětem řízení byla jiná otázka. Požadavek, aby krajský soud vyčkával s rozhodnutím ve věci samé, by např. v případech zajištění cizinců nutil krajské soudy porušovat explicitní zákonný požadavek na rozhodnutí ve věci do sedmi dnů. Dosavadní judikatura ostatně připouští i podání kasační stížnosti proti rozhodnutí o *ustanovení* zástupce ze strany tohoto zástupce, popřípadě samotného žalobce. Zde již zjevně nehrozí zkrácení žalobce na tzv. „spravedlivém procesu“, neboť účel zastoupení je v řízení před krajským soudem naplněn. Za toho stavu není zřejmé, za jakým účelem by krajský soud musel vyčkávat a tím *de facto* přiznávat kasační stížnosti účinky řádného opravného prostředku.
8. Samotný nesouhlas krajského soudu je nicméně pro postup v řízení nepodstatný, neboť právní názor kasačního rozhodnutí č. j. 4 Azs 301/2023-19 je v této konkrétní věci (zásadně) závazný a nezměnitelný. Výjimkou z kasační závaznosti je nicméně situace změny právního či skutkového stavu (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 9 Afs 59/2007-56 ze dne 8. 7. 2008, č. 1723/2008 Sb. NSS).
9. Z důvodu změny procesní situace krajský soud není vázán právním názorem kasačního rozsudku č. j. 4 Azs 301/2023-19 a opětovně rozhodl ve věci samé, aniž by vyčkával marného uplynutí lhůty k podání kasační stížnosti proti opětovnému usnesení o neustanovení zástupce č. j. 17 Az 11/2023-69.
10. Tato změna procesní situace je dána tím, že žalobce v řízení o kasační stížnosti sp. zn. 4 Azs 301/2023 udělil plnou moc advokátu. Tato plná moc se podle obsahu vztahuje na všechny právní věci, tj. i na řízení před krajským soudem. V nynějším řízení o žalobě je tedy žalobce zastoupen advokátem své volby a ustanovení jiného zástupce krajským soudem je za toho stavu z povahy věci (a ustálené judikatury) vyloučeno. Zároveň je vyloučeno, že žalobce z důvodu absence zástupce mohl dojít k nějaké újmě; jeho právo na

soudní ochranu je plně zajištěno, aniž by soud na cokoliv vyčkával. Důvody usnesení č. j. Ars 3/2019-43 se tedy na tuto procesní situaci nevztahují.

IV. Posouzení věci

11. Žaloba není důvodná. Žalobce požádal o mezinárodní ochranu pouze z ekonomických důvodů, jinak neprokazoval, že mu v zemi původu nemůže být poskytnuta ochrana. Jde o typový případ žalobce s dluhy ve Vietnamu, které správní soudy řeší opakovaně a stejně (srov. např. usnesení NSS č. j. 2 Azs 290/2023-31 ze dne 28. 11. 2023).
12. Z hlediska podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14b zákona o azylu přichází ve věci žalobce do úvahy toliko důvodné obavy, že by mu ve Vietnamu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu [§ 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu]. Jiné důvody do úvahy nepřichází zejména proto, že žalobce vůbec neuváděl obavu z pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, naopak jejich existenci výslovně popřel (§ 12 zákona o azylu). Žalovaný se otázkou existence důvodné obavy z hrozícího nebezpečí vážné újmy vypořádal řádně. Námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí tudíž neobstojí.
13. Žalovaný zohlednil zejména žalobcovu výpověď ze dne 24. 3. 2023, při které žalobce uvedl, že o mezinárodní ochranu žádá, aby legalizoval svůj pobyt v České republice a také z obavy, že při návratu do Vietnamu mu hrozí nebezpečí ze strany jeho věřitelů. Z informací poskytnutých žalobcem tak žalovaný zcela logicky dovodil, že tvrzeným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu jsou ekonomické problémy žalobce ve Vietnamu.

Soukromé osoby jako původci vážné újmy

14. Soud se dále zabýval tím, zda v průběhu správního řízení bylo prokázáno, že by žalobci ve Vietnamu hrozilo nebezpečí, které popisoval, resp. že by měl *důvodnou obavu ze skutečného nebezpečí vážné újmy* ze strany soukromých osob. Žalovaný v tomto ohledu správně odkázal na § 2 odst. 6 zákona o azylu, podle kterého se původcem pronásledování nebo vážné újmy rozumí i soukromá osoba, *avšak musí být prokázáno, že stát, strana nebo organizace včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu*.
15. Prokazovat jednotlivé skutečnosti je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k žádosti maximální možné množství důkazů (včetně informací o zemi původu), a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, které je podporují (srov. rozsudek NSS č. j. 5 Azs 66/2008-70 ze dne 30. 9. 2008, č. 1749/2009 Sb. NSS).
16. Žalobce konkrétně neprokazoval nefunkčnost systému ochrany práv ve Vietnamu. Pouze v řízení o žalobě konstatoval, že se na příslušné orgány ve Vietnamu nemohl obrátit, neboť tamním lidem je obecně známo, že „černé společnosti“ (od kterých si půjčil peníze) jsou často napojeny na veřejnoprávní orgány a odkázal na část informace odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (Bezpečnostní a politická situace v zemi) ze dne 14. 6. 2022, která dle něho měla jeho obavy potvrzovat. V této souvislosti žalobce také odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 172/2018-28 ze dne 17. 1. 2019. V něm Nejvyšší správní soud uvedl, že po žadateli nelze požadovat, aby vyčerpал

prostředky vnitrostátní ochrany v případě, že informace o zemi původu ukazují opodstatněnost nedůvěry žadatele.

17. Po žadateli vskutku nelze požadovat, aby vyčerpal prostředky vnitrostátní ochrany v případě, že je opodstatněná nedůvěra žadatele v jejich funkčnost. V nynější věci však z informací shromážděných žalovaným taková opodstatněná důvěra nevyplynula. Žalovaný v napadeném rozhodnutí odkázal na informaci odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (Bezpečnostní a politická situace v zemi) ze dne 14. 6. 2022, ze které vyplývá, že ze strany veřejnoprávních orgánů docházelo v některých případech ke špatnému zacházení s fyzickými osobami. Tyto případy se však týkaly zejména aktivistů a osob zapojených do politiky. Žalobce však nikdy nebyl členem žádné politické skupiny ani politicky aktivní. Neměl ani problém s odjezdem ze země. Zároveň z informace ani nevyplyvá, že by ke špatnému zacházení mělo docházet vůči osobám, kteří se nacházejí v obdobných situacích jako nyní žalobce.
18. Žalovaný dále vycházel i z dalšího podkladu, a to konkrétně z informace odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (Půjčky, úvěry a lichva) ze dne 28. 2. 2023, ze které vyplývá, že občané Vietnamu mají značnou nedůvěru k bankovním institucím. Z toho důvodu si často půjčují peníze od soukromých osob. Ty mohou poskytovat půjčky s maximální úrokovou sazbou 20 % p. a., pokud jiné příslušné zákony nestanoví jinak. Ve Vietnamu je však dostatečná právní úprava na ochranu osob, které se dostaly do problémů vlivem uzavření půjčky, která překračuje zákonné hranice. Dlužníci se mohou obrátit na příslušné orgány, které jim poskytnou pomoc. Je prověřován účel, ke kterému půjčené peníze sloužily, ale jinak nejsou dlužníci nijak postihováni. Druhá uvedená informace se tak přímo vztahuje na situaci žalobce, přičemž jeho obavy o nefunkčnosti systému nepotvrzuje.
19. Ve světle těchto informací neobstojí blíže neprokazované tvrzení žalobce, že se na příslušné orgány ve Vietnamu nemohl obrátit. Žalobce tak v řízení neuvedl žádné relevantní důvody, proč by ve Vietnamu systém ochrany práv nefungoval a z podkladů obstaraných žalovaným vyplývá, že je funkční. Žalobci tak po právu nebyla udělena mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany.

Humanitární azyl

20. Na udělení humanitárního azylu nemá žadatel právní nárok. Podle § 14 zákona o azylu jej lze žadateli udělit při kumulativní splnění dvou podmínek: 1) v řízení není zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu a 2) jedná se o okolnost hodnou zvláštního zřetele, přičemž zákon neuvádí výčet takových okolností. Je tedy na správním orgánu, aby posoudil konkrétní situaci a uvážil, zda lze takovou situaci podřadit pod okolnost hodnou zvláštního zřetele, a zda je v konkrétním případě důvod pro udělení humanitárního azylu. Jde tedy o rozhodnutí založené na kombinaci neurčitého právního pojmu a správního uvážení žalovaného, které soud podle § 78 odst. 1 s. ř. s. hodnotí jen omezeně (srov. rozsudek NSS č. j. 5 Azs 105/2004-72, č. 375/2004 Sb. NSS).
21. Obtíže žadatele, spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, nelze bez přistoupení dalších zvláštního zřetele hodných okolností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, které nestačí na udělení humanitárního azylu (ustálená judikatura; srov. rozhodnutí NSS č. j. 4 Azs 31/2003-64 ze dne 15. 12. 2003, č. j. 1 Azs 320/2019-30 ze dne 27. 11. 2019, č. j. 7 Azs 301/2022-39 ze dne 2. 3. 2023). Nad rámec

toho žalobce netvrdil žádné další okolnosti, které by žalovaný mohl posoudit jako okolnosti hodné zvláštního zřetele.

22. Závěry žalovaného o absenci důvodů pro humanitární azyl se tudíž *prima facie* nijak nevymykají akceptovatelnému výkladu § 14 zákona o azylu či mezím správního uvážení žalovaného.

V. Závěr

23. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a kasačních stížnostech (§ 60 odst. 1, § 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů od jeho doručení u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Kasační stížnost je nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu [srov. nález sp. zn. III. ÚS 926/19 ze dne 2. 7. 2019 (N 129/95 SbNU 66)].

Plzeň 31. ledna 2024

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce